

POSTANOWIENIE

Dnia 6 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z odwołania P.P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Zabrze

z udziałem zainteresowanych: I.P., B.P., T.P. i L.P.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 6 sierpnia 2025 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 16 września 2024 r., sygn. akt III AUa 817/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 16 września 2024 r. oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 23 marca 2022 r. zmieniającego zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Zabrze z dnia 29 listopada 2019 r. i 2 grudnia 2019 r., w ten sposób, że stwierdził, iż brak podstaw do wycofania zaświadczenia A1 potwierdzającego, że w stosunku do wymienionych w decyzjach osób: I.P., B.P., T.P. i L.P. w okresach objętych decyzjami zastosowanie znajdowało ustawodawstwo polskie oraz ustalił, że podlegały one ustawodawstwu polskiemu we wskazanych okresach jako pracownicy delegowani przez płatnika składek P.P. oraz oddalił odwołania w pozostałym zakresie, dotyczącym podlegania

ustawodawstwu polskiemu w okresach wskazanych w decyzjach z tytułu usług rekrutacyjno-informacyjnych, mających na celu pozyskiwanie personelu dla zlecniodawcy.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku organ rentowy zarzucił naruszenie: art. 382 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2, art. 391 § 1 k.p.c., art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c., art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej jako ustawa systemowa) w wyniku naruszenia art. 750 w zw. z art. 734 § 1 k.c. W oparciu o przedstawione zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach wraz z orzeczeniem przez Sąd drugiej instancji o kosztach postępowania kasacyjnego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Uzasadniając przyczyny, dla których skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie do rozpoznania, organ rentowy podniósł, że z treści zarzutów zawartych w podstawach skargi kasacyjnej oraz z ich uzasadnienia wynika, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, albowiem naruszenie przywołanych w skardze przepisów prawa materialnego i procesowego spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia w zakresie objęcia zainteresowanych ustawodawstwem polskim w okresach, kiedy zainteresowani nie byli delegowani do pracy na terenie Niemiec, będąc objęci ewidencją jako zleceniobiorcy wykonujący usługi wyłącznie na terenie Polski, przy równoczesnym zaniechaniu podjęcia się oceny faktycznego świadczenia przez zainteresowanych zleceń w zakresie czynności promocyjno-reklamowych o charakterze informacyjno-rekrutacyjnym prowadzonych na terenie Polski - choć była to okoliczność sporna pomiędzy stronami i objęta treścią zaskarżonej decyzji - to jest w okresie, kiedy zainteresowani nie byli delegowani do pracy na terenie Niemiec (okresy niepokrywające się z okresem z zaświadczeń A1).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, rozumianego jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienia Sądu Najwyższego z: 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, Legalis nr 55002; 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 437; 7 lutego 2024 r., II USK 490/22, LEX nr 3668542) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; 10 września 2024 r., I CSK 2428/23, LEX nr 3758186; 27 maja 2025 r., III USK 360/24, LEX nr 3866866).

Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązywało go do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, to jest podlegającą uwzględnieniu (postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr

585777; 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695; 7 lutego 2024 r., II USK 490/22, LEX nr 3668542; 18 września 2024 r., II USK 116/24, LEX nr 3774113).

Skarżący nie spełnił opisanych oczekiwań co do wymagań konstrukcyjnych skargi kasacyjnej. Przede wszystkim nie wskazał, jaki przepis został w sposób oczywisty naruszony przez Sąd drugiej instancji, a jak wywiedziono wyżej, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego, oczywistego naruszenia przepisu prawa - jasnego i jednoznacznego, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości.

Stawiając zaś tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jej autor podniósł, że skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie do rozpoznania, ponieważ „z treści zarzutów zawartych w podstawach skargi kasacyjnej oraz z ich uzasadnienia, wynika, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, albowiem naruszenie przywołanych w skardze przepisów prawa materialnego i procesowego spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia w zakresie objęcia zainteresowanych ustawodawstwem polskim”, nie określił zatem, który przepis - w jego opinii - Sąd drugiej instancji naruszył w sposób rażący, odesłał bowiem w jego poszukiwaniach do podstaw skargi i jej uzasadnienia. Skarżący nie przedstawił również głębszego uzasadnienia i analizy prowadzącej do wywodu prawnego z umotywowaniem tezy o kwalifikowanym naruszeniu przez Sąd Apelacyjny przepisów prawa. Za taką analizę nie można bowiem uznać powołanie się przez skarżącego na jego subiektywną ocenę. Argumentów za istnieniem powołanej okoliczności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, to jest w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu, nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Konstrukcyjne wymaganie skargi kasacyjnej przedstawienia uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest spełnione jedynie wtedy, gdy skarżący w wyodrębnionym - odrębnym od uzasadnienia podstaw kasacyjnych - wywodzie prawnym wykaże, że w sprawie występuje jedna z przesłanek przedsądu przewidzianych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego z: 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527; 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; 12 czerwca 2019 r., II UK 255/18, LEX nr 2688935; 24 sierpnia 2023 r., II USK 87/23, LEX nr 3598961; 15 kwietnia 2025 r., III PSK 92/24, LEX nr 3880253). W szczególności rolą Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym nie jest wyręczanie strony reprezentowanej w procesie przez profesjonalnego pełnomocnika we wskazaniu (doprecyzowywaniu) treści przepisów prawnych postulowanych zagadnień prawnych (postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 czerwca 2019 r., II UK 255/18, LEX nr 2688935; 14 września 2022 r., II USK 693/21, LEX nr 3486947).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wymagań konstrukcyjnych, jakim powinna odpowiadać skarga kasacyjna. Dodatkowo należy zaznaczyć, że przy ocenie prawnej podlegania zainteresowanym ustawodawstwu polskiemu decydujące znaczenie miało ustalenie, czy odwołująca się prowadziła działalność rekrutacyjno-informacyjną w Polsce, a nie to, czy odbywało się to z udziałem ubezpieczonych i faktycznego świadczenia przez nich zleceń na terytorium Polski. Należy też podkreślić, że wątpliwości związane z wykładnią powołanych przez skarżącego przepisów zostały kompleksowo wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego w wyroku podjętym w składzie 7 sędziów Sądu Najwyższego z 18 listopada 2015 r. (II UK 100/14, OSNP 2016 nr 7, poz. 88). W wyroku tym Sąd Najwyższy stwierdził, że w celu ustalenia, że przedsiębiorstwo prowadzi normalną działalność w rozumieniu art. 12 ust. 1 rozporządzenia

nr 883/2004 czy też znaczną część działalności innej niż zarządzanie wewnętrzne w rozumieniu art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 987/09, należy uwzględniać wszystkie kryteria charakteryzujące jego działalność oraz charakter przedsiębiorstwa delegującego. Wykładnię prawa przyjętą w tym wyroku Sąd Najwyższy podzielił w kolejnych orzeczeniach (wyroki Sądu Najwyższego z: 5 października 2016 r., II UK 229/15, LEX nr 2155192; 14 czerwca 2017 r., II UK 383/16, LEX nr 2326161; 27 lipca 2017 r., II UK 505/16, LEX nr 2342175; 14 września 2017 r., II UK 596/16, LEX nr 2376897; 31 sierpnia 2017 r., III UK 183/16, LEX nr 2390695; K. Ślebzak, Ustawodawstwo właściwe dla delegowanych pracowników najemnych w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, EPS 2018, nr 6, s. 42 i n.).

Jednocześnie należy zauważyć, że powołane przepisy prawa zawierają zwroty nieokreślone, a art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 987/2009 zastrzega, że przy ocenie „prowadzenia znacznej części działalności, innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym” należy uwzględnić wszystkie kryteria charakteryzujące działalność prowadzoną przez dane przedsiębiorstwo, a odnośne kryteria muszą zostać dopasowane do specyficznych cech każdego pracodawcy i do rzeczywistego charakteru prowadzonej działalności. Z redakcji tych przepisów jednoznacznie zatem wynika, że ocena prawidłowości zastosowania tych przepisów zależy od analizy i oceny okoliczności faktycznych konkretnej sprawy. W niniejszej sprawie Sądy *meriti* ustaliły, że odwołująca prowadziła normalnie działalność w Polsce w okresach, których dotyczy niniejsze postępowanie. Sam fakt, że wykazywane obroty przedsiębiorstwa w Polsce w latach 2015-2017 były znikome w relacji do obrotów uzyskiwanych z realizacji kontraktów w Niemczech oraz że w Polsce nie były realizowane żadne tego typu kontrakty na opiekę nad osobami starszymi, nie daje podstaw do przyjęcia, że przychody wypracowane z tych kontraktów zostały w całości osiągnięte w wyniku działalności prowadzonej poza granicami Polski lub też, że działalność w Polsce nie była działalnością znaczącą. Wręcz przeciwnie, charakter działalności odwołującej i poczynione ustalenia faktyczne wskazujące na ścisły związek jej przedsiębiorstwa z Polską, świadczą o tym, że gdyby nie działalność rekrutacyjna, marketingowa i organizacyjna prowadzona w Polsce, to przedsiębiorstwo odwołującej nie uzyskiwałoby żadnych

dochodów, co przesądza o uznaniu działalności na terenie Polski za znaczącą działalność w rozumieniu art. 14 ust. 2 rozporządzenia 987/2009, co z kolei przesądzało o przyjęciu, że w przypadku zainteresowanych spełnione zostały wszystkie przesłanki pozytywne odstępstwa od zasady terytorialności, przewidziane w art. 12 ust. 1 rozporządzenia 883/2004.

W związku z powyższym, na tle pojęcia „który normalnie prowadzi tam swą działalność” i odpowiednio określającego go sformułowania „pracodawcy zazwyczaj prowadzącego znaczną część działalności, innej niż działalność związana z samym zarządzeniem wewnętrznym, na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę” obecnie nie występują wątpliwości czy rozbieżności w wykładni przepisów prawa (postanowienia Sądu Najwyższego z: 19 listopada 2024 r., I USK 394/23, LEX nr 3788193; 28 maja 2025 r., I USK 243/24, LEX nr 3872379).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy, który z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(J.K.)

[SOP]